

Az amerikai birodalom hanyatlása

2024 július 06. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Kialakult egy olyan elit, amely egyre inkább saját hatalma megszállottjává és rabjává válik.

Hahaha, szeretnénk mi úgy „hanyatlani”, ahogy ?k! Az amerikai „nyomort” megtapasztalni itt, a mucsai Magyarországon… – horkan fel azonnal, cinikusan a cím láttán egy magára valamit is adó derék, kozmopolita

liberális.

Akkor tisztázzuk: amikor Amerika (és Nyugat-Európa) problémáiról beszélünk, akkor három dolgot nem állítunk:

1. Nem állítjuk, hogy nálunk (vagy máshol „Keleten") kolbászból lenne a kerítés. (Ezt épp a liberálisok állítják/hiszik a Nyugatról.)

2. Nem állítjuk, hogy magunkat ne sorolnánk a Nyugathoz. Valóban, egyfajta összeköt? kapocs vagyunk Kelet és Nyugat között, de nem Kompország, ahogy Ady írja, amely hol ide, hol oda csapódik. Hanem inkább Hídország, amelynek masszív pillére van mindkét parton, és stabil összeköttetést teremt. Vitathatatlanul vannak keleti gyökereink, ezekre büszkék is vagyunk. Kulturálisan, szellemiségünkben mégis a nyugati világhoz tartozunk. Ám nem önalávet?, szolgai módon, vagy szégyenkezve, sóvárogva, leszegett fejjel. És nem is szeretnénk valamifajta keleti despotikus rendszerben élni. Sem kínaiban, sem oroszban. Mi nagyon szeretjük ezt a világot, ahol élünk.

3. Nem állítjuk, hogy az amerikai birodalom hanyatlása azt jelentené, hogy nyomorognának. Bár kétségtelen, hogy valamennyire odaért a nyomor, ha valaki nemcsak a hollywoodi filmeket nézi, hanem mondjuk, Kalifornia valóságát is látja. San Francisco, Los Angeles egészen elképeszt? hajléktalan- és drogosproblémával küzd, a f?utak, autópályák melletti sátortáborok, az ezekben lakó csövesek mára abszolút a városkép részeivé váltak.

Összességében, persze, az amerikai gazdaság m?ködik, termel. De a profit nagyon egyenl?tlenül oszlik el. Ami még önmagában nem volna probléma. A társadalmi egyenl?ség ugyanis egy marxista ?rület, amit nem csak hogy lehetetlen megvalósítani, de nem is kívánatos. Megszünteti a motivációt, a hajtóer?t.

A kapitalizmus legf?bb érdeme, hogy ösztönöz. Az ember természeténél fogva többet, jobbat akar magának. És ha elérheti, akkor tesz is érte. Persze, fontos, hogy ne gátlástalanul, mások kárára. Ez a civilizáció lényege. Az egészséges emberi ösztönz?er?ket engedi érvényesülni, de megfelel? határokat is szab. A kapitalizmus és a demokrácia ezt valósították meg.

A lehet? legtöbb szabadságot adták az embernek, amíg nem sérti mások szabadságát.

Ez az állapot van felborulóban. Kialakult Nyugaton – és f?leg az USA-ban – egy olyan elit, amely nemcsak anyagi helyzetében, vagyonában különült el teljesen a lakosság 99 százalékától, hanem egyre inkább saját hatalma rabjává is válik. Egyrészt fizikai értelemben: egyre több er?forrást kell arra felhasználnia, hogy fenntartsa ezt az elkülönült állapotot. Másrészt szellemi értelemben is rabjává válik a hatalom mámorának. Egyre despotikusabb, egyre inkább korlátozni akarja a tömegek valódi szabadságát. (Meghagyva persze a szabadság illúzióját, a mosópor- és mobiltelefon-márkák közötti választás végtelen lehet?ségeit.) A hatalma megtartása érdekében pedig az általa birtokolt platformokat (média, internet, szórakoztatóipar stb.) felhasználva egymásnak feszíti a különböz? társadalmi csoportokat. Mert amíg egymással harcolnak, nem fognak az elit ellen fordulni. Ugyanakkor függésben is tartják a tömegeket, az er?források korlátozásával. Oly módon, hogy ezekhez csak rajtuk keresztül, drágán lehet hozzájutni.

Az elit dönti el, kinek, mikor, mennyit juttat ezekb?l (energia, étel, víz, stb.) Az energiahordozók, élelmiszerek (ki)termelésének irányításával, az ellátási láncok birtoklásával a „kezükb?l tudják etetni" a tömegeket – legalábbis egy ideig. Addig, amíg a kiszolgáltatottságot a tömeg vagy nem veszi észre, vagy nem zavarja. Mert a létfenntartási szükségletei teljesülnek, és mellé megkapja a figyelemelterelést, a drogokat, a hedonista élvezeteket (Panem et circenses.) Amikor már ez nem elég, és nincs semmi vesztenivaló, akkor a reménytelenség, a tehetetlenség pusztító forradalmi t?zbe csap át. Itt még nem tart a Nyugat, de vannak már ilyen társadalmi csoportok: Európában a Közel-Keletr?l, Afrikából érkezett bevándorlók, Amerikában részben a dél-amerikai bevándorlók, részben a feketék.

Ezeket a bevándorlókat (és ilyen szempontból a feketék is azok, még ha 2-300 évvel korábban is érkeztek, pontosabban hozták ?ket) a Nyugat azért importálja, hogy legyen, aki elvégzi azokat a munkákat, amelyekre az ? jólétben elkényelmesedett lakosságuk már nem hajlandó. Az, hogy ez mennyire volt jó ötlet, mennyire „sikeres" a projekt, azt a saját szemünkkel látjuk.

És pontosan ugyanaz a kép, ami anno a Római Birodalom végnapjaiban. (Ne feledjük, ezek a végnapok több száz évig tartottak, mire kimúlt a birodalom, ráadásul két részletben. Tehát a hanyatló Amerika sem azt jelenti, hogy holnap már a homokban hever a Szabadság-szobor, mint a Majmok bolygójában…) Az ellustult, elkényelmesedett rómaiak a hedonizmusnak, különböz? szexuális és egyéb devianciáknak éltek, egyre kevesebb gyereket szültek,

nem volt elég katona, senki sem akart harcolni (sem a küls? ellenséggel, sem a bels? nihilizmussal szemben). Az elit persze, tivornyázott, ahogy a csövön kifért. Ahogy ma is teszi, azt gondolva, hogy az elkülönült életmódjukkal, bunkerként és er?dítményeként funkcionáló palotáikban ?k sérthetetlenek, és csak mint egy filmet, végignézik, ahogy a felb?szített tömegek kipusztítják egymást, és ha majd ez megtörtént, elment a vihar és leülepszik a por, akkor ?k majd megment?ként visszatérnek, és felépítik a Szép Új Világot, ahol még az eddigieknél is könnyebben uralkodnak majd a fennmaradt embertömegek fölött.

A világot uralni akaró elit nem egy új, modern képz?dmény. A hegemonisztikus törekvések egyid?sek a történelemmel. Nemcsak Róma, de korábban már Nagy Sándor is világuralomra tört – legalábbis az akkor ismert világban. És a hegemonisztikus törekvésekkel együtt járnak a homogenizációs törekvések is. A hegemón nagyhatalom saját képére akarja formálni a meghódított országokat, népeket, hiába állnak ellen. (Így voltak már ezzel a perzsák is, vagy például Ehnaton fáraó, aki egységes Napisten-kultuszt akart bevezetni a politeista egyiptomi birodalomban i. e. 1350 körül.)

De hogy ne ennyire történelmi példákat hozzunk, az USA és a Szovjetunió is hegemóniára és homogenizációra törekedett. Mindkett? a maga politikai rendszerét és ideológiáját akarta mindenütt érvényesíteni. Aztán a Szovjetunió összeomlásával létrejött az úgynevezett unipoláris pillanat, amikor – a történelem során el?ször – egyetlen hegemón hatalom volt jelen a világban.

És ekkor még – természetesen a politikai-hatalmi érdekek, realitások mellett – tényleg valamiféle jó szándék, morál (és persze sok idealizmus, illúzió) is vezérelte az amerikai politikát. Ronald Reagan még ?szintén hitt egy jobb, szabadabb világban a Föld minden népe számára.

De ilyen a hatalom – és az ember – természete: ha megszerzi, megtetszik neki. A Reagant követ? politikai garnitúrák, a gazdaságra, társadalomra nagy befolyással bíró elitek egyre jobban élvezték, hogy a világ egyre nagyobb részét uralhatják.

Ugyanakkor van egy másik természetes folyamat is: mindig felbukkannak, felemelkednek újabb hatalmak, ezek egyre er?södnek, többet akarnak, aztán egyszer csak „bejelentkeznek” a vezet? pozícióra. És a történelemb?l vannak adataink: amikor egy regnáló birodalom, hegemón hatalom átadni kényszerül a helyét a feltörekv? hatalomnak, olyankor az esetek körülbelül negyedében történik csak békésen ez a váltás.

Most épp egy ilyen váltás, átmenet kell?s közepén vagyunk.

Nem, még nem d?l össze az amerikai birodalom – gazdaságilag semmiképp. Szellemiségben, dinamikában, lendületben, er?ben már csak árnyéka önmagának; de Kína még nem hagyta le. És milyen fura paradoxon: Kínát épp az USA emelte fel. Nixon 1972-es kínai útjával nyílt meg a kapu, majd pedig Teng Hsziao-ping 1979-es amerikai látogatásával indult meg g?zer?vel a globalizáció.

Amerikai cégek egyre több t?két vittek Kínába, ott gyárakat építettek, és az olcsó munkaer?t kihasználva egyre profitábilisabban termeltek. A több évszázados önkéntes elszigeteltségb?l visszatér?, ha lassan is, de gazdaságilag er?söd? Kína egyben óriási új piacot is jelentett az amerikai áruk számára, még tovább er?sítve az USA gazdasági hegemóniáját. A Szovjetunió összeomlásával elt?nt a meglév? rivális, az új, Kína pedig még nem volt a fasorban sem. De aztán hirtelen ott termett. Valamikor a 2000-es években, Hu Csin-tao elnök és Ven Csia-pao miniszterelnök regnálása idején lehetett a fordulópont, amikor Kína világhatalmi ambíciói realitássá kezdtek válni, és 2010-ben, Japánt leel?zve a világ második legnagyobb gazdaságává váltak.

A paradoxon nemcsak abban merül ki, hogy Kínát az USA emelte fel, hanem az amerikai elit jelent?sen össze is fonódik a kínaival. És ebb?l egy érdekes jelenség adódott.

Van egy nyugati elit, amelyik meg akarja ?rizni, s?t, növelni akarja a hatalmát, de ebben korlátozzák a történelmi-politikai körülmények. És van egy keleti, feltörekv? hatalom, kiváló eszközökkel a tömegek irányítására: egypártrendszer, cenzúra, megfigyelés, társadalmi kreditpontok stb.

És ezeket az eszközöket a nyugati elit egyre inkább magáévá teszi és használja.

És amikor az amerikai elit a kihívó hatalom (Kína) által sikerrel alkalmazott eszközöket veszi át, az amerikai államadósság jelent?s része kínai kézben van, emellett a népességfogyást már csak bevándorlásból képesek pótolni (amely bevándorlók egyre kevésbé teszik magukévá a befogadó ország kultúráját), valamint a

hagyományos szellemi értékei, vallási hagyományai, társadalmi normái helyett olyan deviáns viselkedésformákat emel piedesztálra, amelyek tovább erodálják a társadalmi kohéziót, akkor ne legyenek illúzióink: ezek a „Birodalom” hanyatlásának cáfolhatatlan jelei.

Jeszenszky Zsolt - www.magyarnemzet.hu

Ajánló